

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/202/2005

OPINIE O STOSUNKACH POLSKO-ROSYJSKICH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

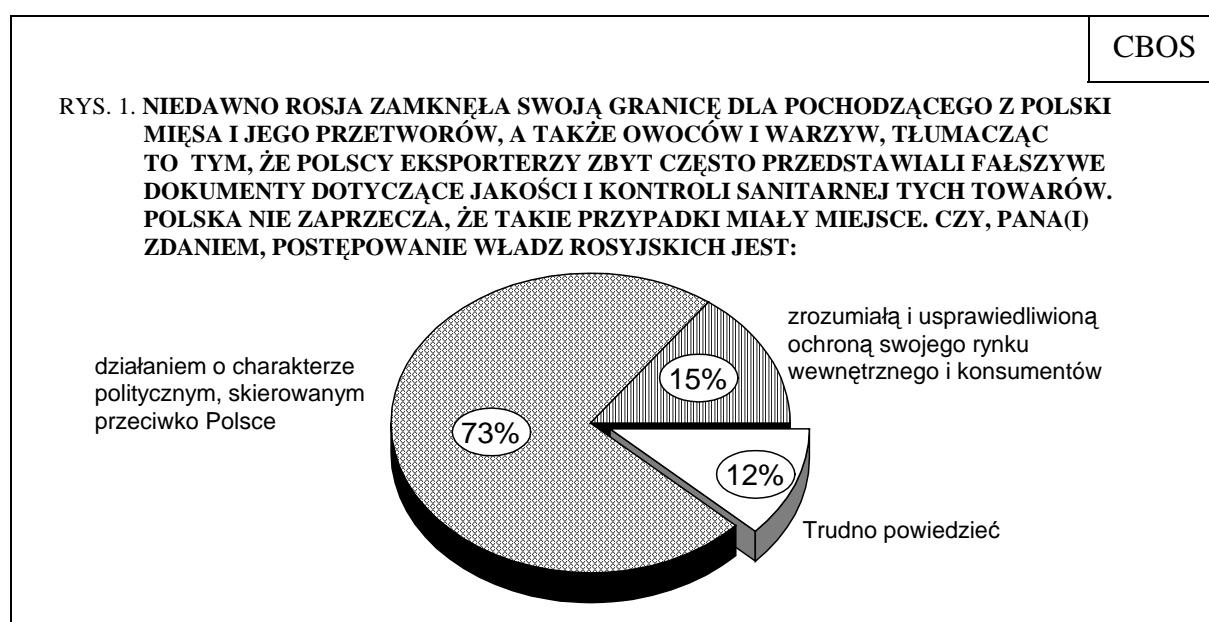

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

Podjęcie przez Rosję i Niemcy budowy gazociągu po dnie Bałtyku oraz wprowadzenie przez Rosjan restrykcji w imporcie z Polski ponownie zwróciło uwagę szerokiej opinii publicznej na fatalny stan stosunków polsko-rosyjskich. W grudniowym sondażu¹ zapytaliśmy o opinie dotyczące tych dwóch wydarzeń na tle ogólniejszej oceny stosunków polsko-rosyjskich.

OCENY ROSYJSKICH DECYZJI O WSTRZYMANIU IMPORTU ŻYWNOSCI I BUDOWIE GAZOCIĄGU

Zdecydowana większość badanych (73%) uważa zamknięcie przez władze rosyjskie granicy dla polskiej żywności za działanie skierowane przeciwko Polsce, mające charakter polityczny, a nie - jak to przedstawia strona rosyjska - porządkowo-sanitarny. Jedynie 15% ankietowanych usprawiedliwia postępowanie Rosji, uznając, że ma ono na celu ochronę rosyjskiego rynku wewnętrznego.

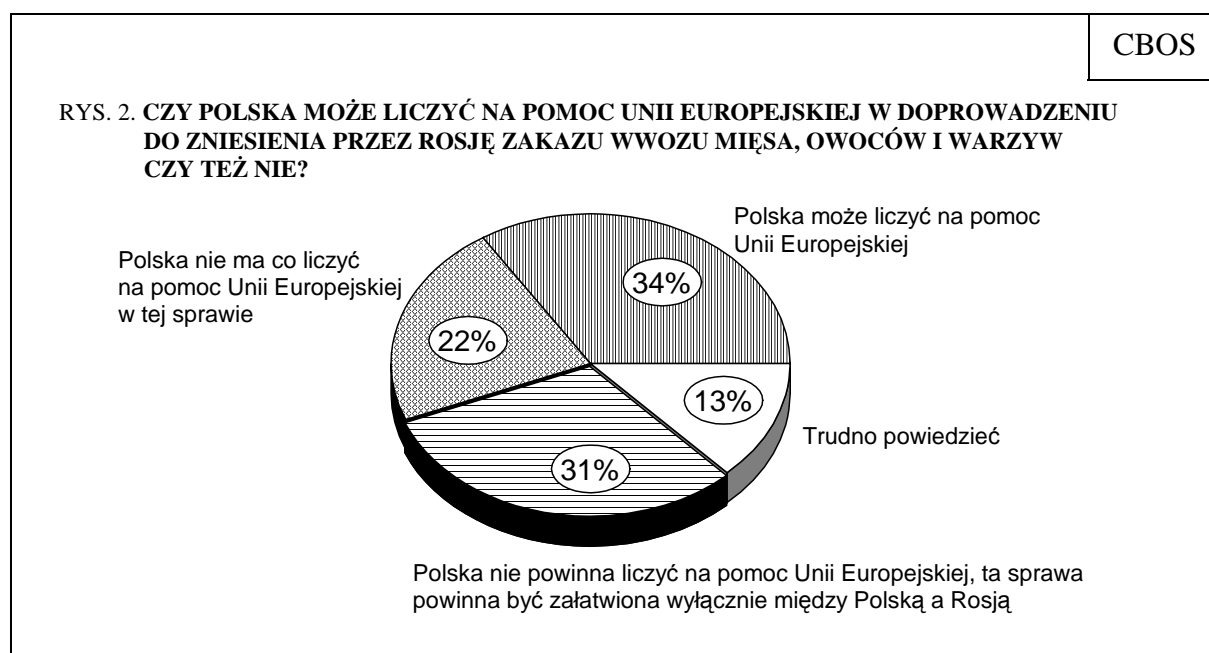
¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (187) przeprowadzono w dniach od 2 do 5 grudnia 2005 roku na liczącej 1018 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Należy zauważyć, że respondenci, którzy deklarują całkowity brak zainteresowania polityką, w tej sprawie równie często jak pozostali przyjmują za dobrą monetę argumentację strony rosyjskiej, natomiast rzadziej uważają postępowanie władz rosyjskich za działanie skierowane przeciwko Polsce.

Tabela 1

Zainteresowanie polityką	Postępowanie władz rosyjskich jest przede wszystkim:		
	zrozumiałą i usprawiedliwioną ochroną swojego rynku wewnętrznego i konsumentów	działaniem o charakterze politycznym, skierowanym przeciwko Polsce	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże lub bardzo duże	17	78	6
Średnie	14	79	7
Małe	16	71	13
Brak zainteresowania	17	49	33

Czy Polska może liczyć na pomoc Unii Europejskiej w staraniach o zniesienie rosyjskiego embarga? Co trzeci respondent (34%) uważa, że nasz kraj może oczekiwać takiej pomocy, ale jednocześnie niemal tyle samo (31%) podziela opinię, że kwestia ta powinna być załatwiona wyłącznie między Polską a Rosją i że Polska nie powinna w tej sprawie liczyć na pomoc Unii. Sceptyczne stanowisko wobec Unii Europejskiej zajmuje co piąty badany (22%), wybierając stwierdzenie, że nie ma co liczyć na poparcie z jej strony.

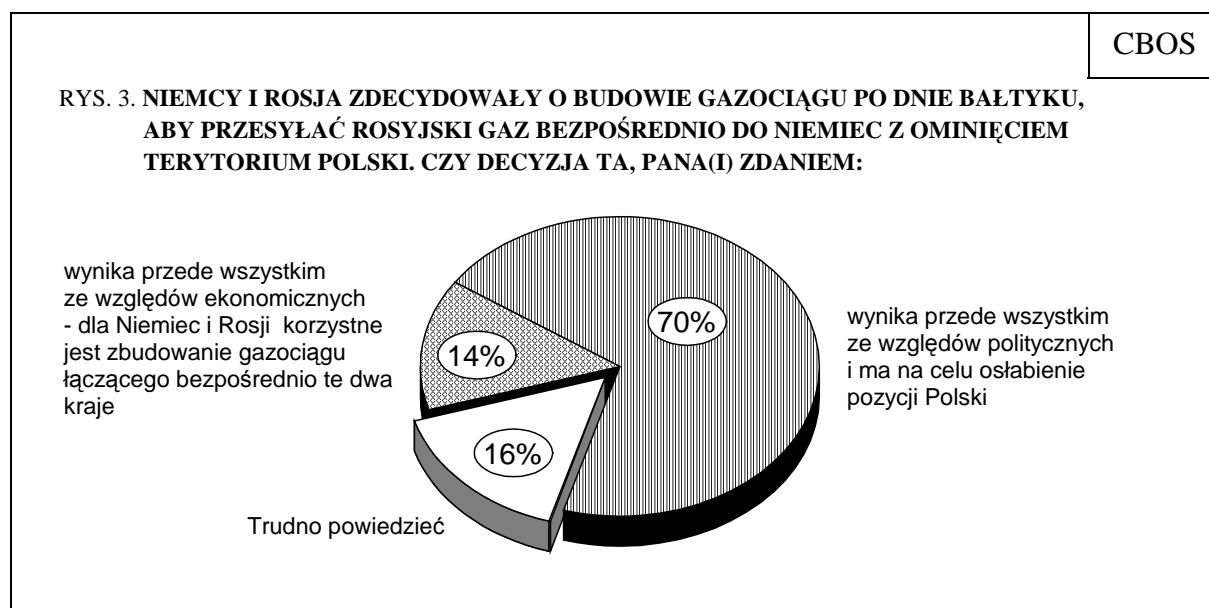

Stopień zainteresowania polityką nie różnicuje tych poglądów w sposób jednoznaczny. Należy natomiast zwrócić uwagę na różnicę pomiędzy zwolennikami a przeciwnikami Unii Europejskiej w poglądach na skorzystanie z pomocy tej organizacji w omawianej sprawie. Przede wszystkim chodzi o odpowiedź: „Polska nie ma co liczyć na pomoc Unii Europejskiej”. Pada ona ze strony przeciwników integracji tylko niewiele częściej niż ze strony zwolenników.

Tabela 2

Deklaracje głosowania w referendum w sprawie przystąpienia do UE	Czy Polska może liczyć na pomoc Unii Europejskiej w doprowadzeniu do zniesienia przez Rosję zakazu wwozu mięsa, owoców i warzyw?			
	Może liczyć	Nie ma co liczyć	Nie powinna liczyć	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Za przystąpieniem do Unii	38	22	33	7
Przeciw przystąpieniu	27	27	37	9
Niegłosujący	31	22	28	19

Opinie o intencjach kryjących się za budową rurociągu bałtyckiego są bardzo zbliżone do ocen decyzji Rosji w sprawie restrykcji w imporcie towarów spożywczych. Niemal tak samo często jak w poprzedniej sprawie, tak i w kwestii budowy rurociągu badani uważają, że jest to decyzja o charakterze politycznym i ma na celu osłabienie pozycji Polski.

W ocenie obydwu omawianych wyżej spraw badani należący do różnych grup społecznych i kategorii demograficznych są na ogół zgodni. Nie zauważamy także różnic pomiędzy zwolennikami poszczególnych partii politycznych. Jedynie na oceny decyzji Rosji w sprawie importu mięsa i owoców wpływają poglądy polityczne respondentów. Za zrozumiałą i usprawiedliwioną dwukrotnie częściej uważają tę decyzję badani deklarujący poglądy lewicowe (23%) niż prawicowe (12%).

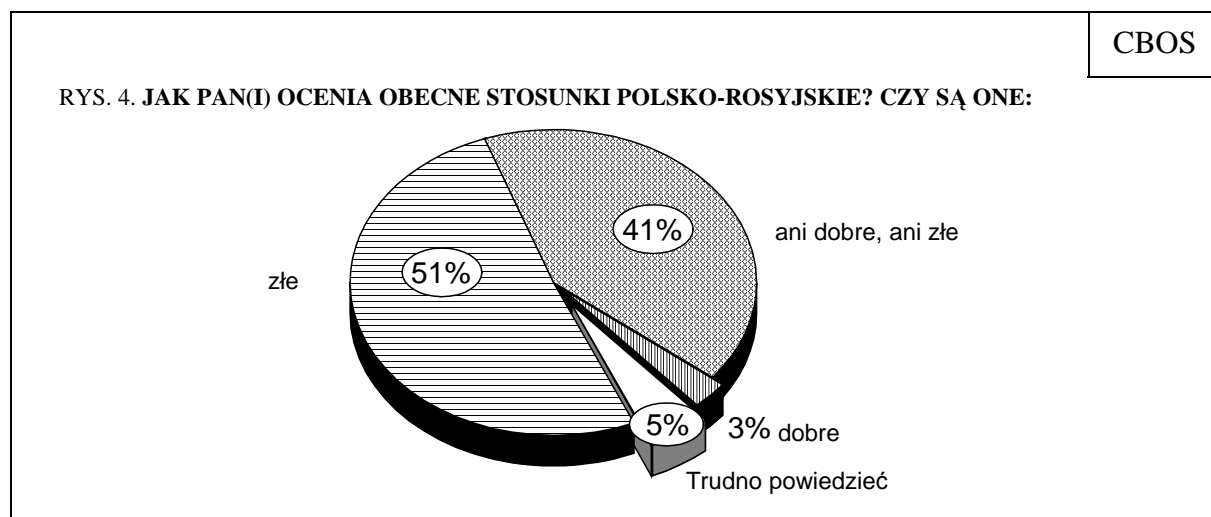
OGÓLNA OCENA STOSUNKÓW POLSKO-ROSYJSKICH

To, co wydarzyło się ostatnio w stosunkach polsko-rosyjskich, wpłynęło zapewne na wyraźny wzrost odsetka osób przekonanych, że Rosja dąży do odbudowy swoich wpływów w naszym regionie.

Tabela 3

Czy w najbliższej przyszłości, Rosja będzie dążyć do odzyskania wpływów w naszej części Europy czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VI '93	VI '94	V '95	V '96	VI '97	VI '98	II '99	II '00	V '01	II '02	I '04	IV '05	XII '05
	w procentach												
Tak	39	53	72	69	63	59	53	60	68	55	48	51	60
Nie	39	26	14	13	19	20	23	22	18	23	26	25	21
Trudno powiedzieć	22	21	14	18	17	21	24	18	14	22	26	24	19

Obecne stosunki polsko-rosyjskie badani postrzegają jako złe lub co najwyżej jako „ani dobre, ani złe”. Zupełnie sporadycznie pojawiają się głosy oceniające je jako dobre.

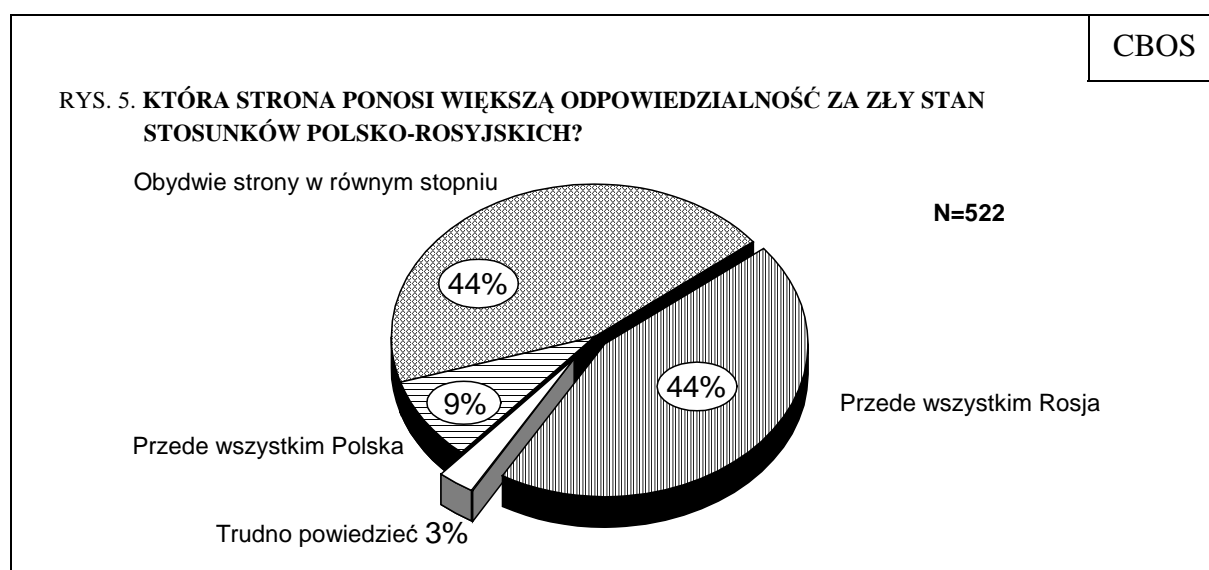

Jeszcze gorzej niż obecnie stosunki te oceniane były w początkach czerwca bieżącego roku, po szeroko nagłośnionych kontrowersjach wokół moskiewskich obchodów 60. rocznicy zakończenia II wojny światowej. Mimo pewnego spadku krytycznych opinii o relacjach polsko-rosyjskich, nadal największa grupa badanych ocenia je jako złe, podczas gdy w latach poprzednich, a także jeszcze wiosną bieżącego roku najczęściej stwierdzano, że są one przeciętne („ani dobre, ani złe”).

Tabela 4

Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-rosyjskie? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań				
	IV 2000	II 2002	IV 2005	VI 2005	XII 2005
	w procentach				
- dobre	2	19	6	3	3
- ani dobre, ani złe	47	66	55	33	41
- złe	40	9	31	57	51
Trudno powiedzieć	10	6	8	7	5

Badani, którzy negatywnie oceniają stosunki polsko-rosyjskie, odpowiedzialnością za taki ich stan obciążają Rosję bądź obie strony w równym stopniu. Jedynie mniej niż co dziesiąty wskazuje na Polskę jako stronę ponoszącą główną odpowiedzialność za ten stan rzeczy.

Opinii na ten temat nie różnicuje stopień zainteresowania polityką ani cechy społeczno-demograficzne respondentów. Wpływ na nie mają natomiast ich poglądy polityczne. Wśród osób o orientacji lewicowej dominuje pogląd, że za zły stan stosunków polsko-rosyjskich obydwie strony odpowiedzialne są w równym stopniu (48% tej grupy badanych, przy 32% wskazujących przede wszystkim Rosję, a 18% - Polskę), natomiast wśród respondentów o poglądach prawicowych większość (55%) obciąża odpowiedzialnością Rosję, rzadziej wskazuje na obydwie strony (41%) i tylko sporadycznie - na Polskę (3%).

Trzy czwarte Polaków zaobserwowało w ciągu bieżącego roku pogorszenie się stosunków polsko-rosyjskich. Szczególnie często o niekorzystnej zmianie we wzajemnych relacjach mówią respondenci interesujący się polityką, ale zostało ono dostrzeżone także przez blisko połowę badanych zupełnie nieinteresujących się polityką.

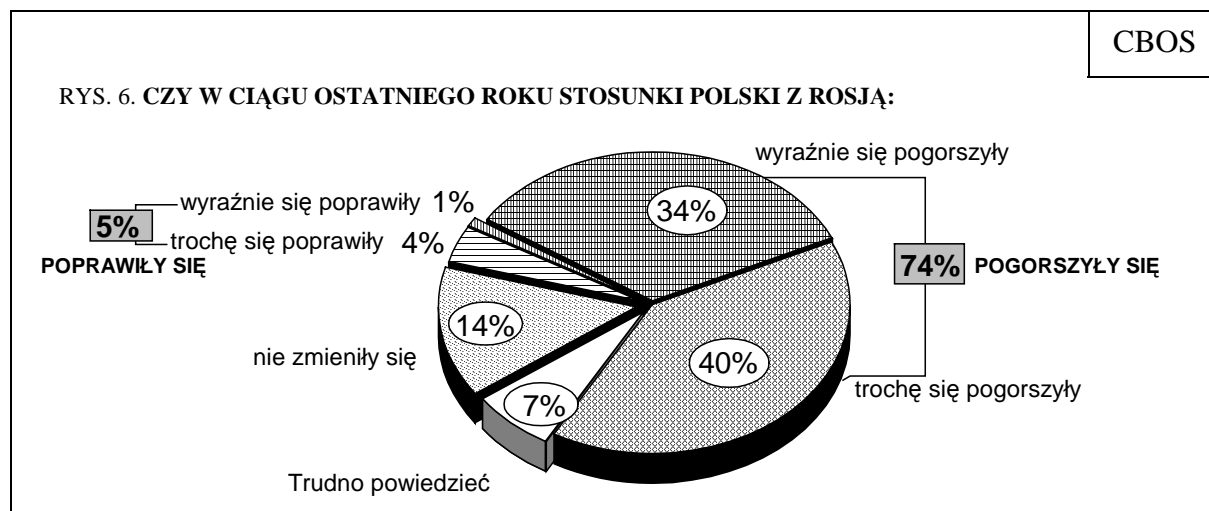

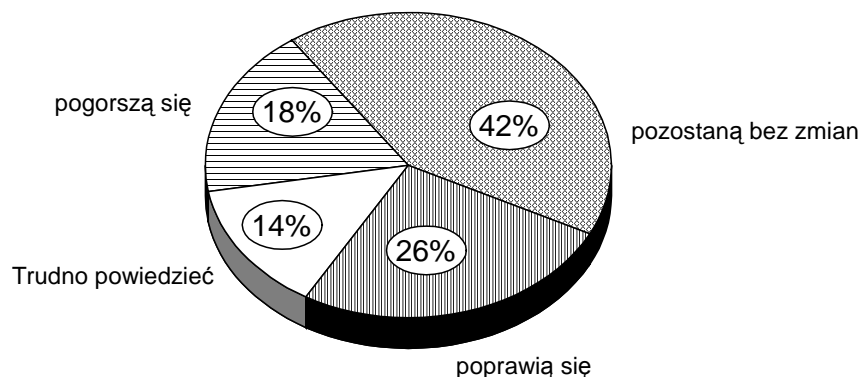
Tabela 5

Zainteresowanie polityką	Czy w ciągu ostatniego roku stosunki Polski z Rosją:			
	poprawiły się	nie zmieniły się	pogorszyły się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Duże	2	8	90	0
Średnie	6	11	80	3
Niewielkie	4	18	69	9
Żadne	4	24	46	26

Polacy są także pesymistami w przewidywaniu rozwoju stosunków polsko-rosyjskich w najbliższym czasie. Najczęściej wyrażają opinię, że relacje Polski z Rosją pozostaną bez zmian. Na rychłą poprawę stosunków polsko-rosyjskich liczy co czwarty badany, ale niemal co piąty spodziewa się dalszego ich pogorszenia.

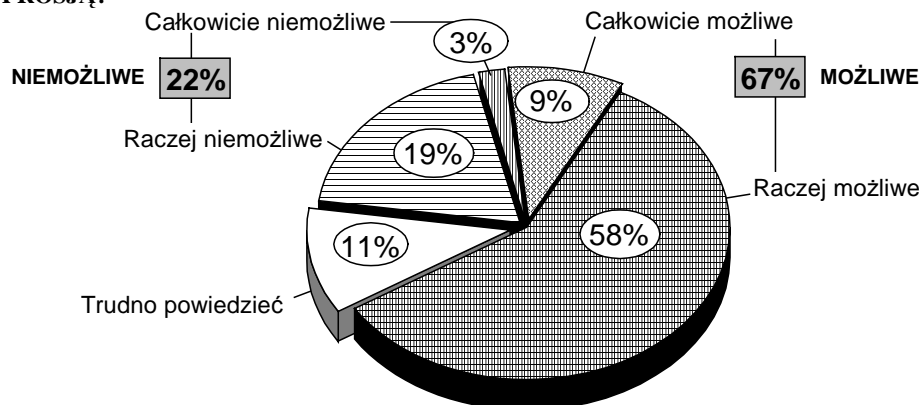
RYS. 7. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE W NAJBLIŻSZYM CZASIE STOSUNKI POLSKO-ROSYJSKIE:

Stopień zainteresowania polityką nie ma widocznego wpływu na postrzeganie perspektyw rozwoju stosunków polsko-rosyjskich. Także cechy społeczno-demograficzne wpływają na nie w niewielkim stopniu. Warto jednak zwrócić uwagę, że nadzieję na poprawę relacji polsko-rosyjskich w najbliższym czasie częściej od innych wyrażają rolnicy i osoby prowadzące samodzielną działalność gospodarczą.

Ogólny pogląd, że możliwe jest ułożenie przyjaznych i partnerskich stosunków między Polską a Rosją, podziela dwie trzecie badanych, podczas gdy co piąty jest przeciwnego zdania. Opinie na ten temat nie są zróżnicowane społecznie ani demograficznie, nie zależą także od orientacji politycznej ankietowanych.

RYS. 8. CZY MOŻLIWE SĄ PRZYJAZNE I PARTNERSKIE STOSUNKI MIĘDZY POLSKĄ A ROSJĄ?

Zdaniem większości badanych, Polska powinna w stosunkach z Rosją postępować elastycznie, dążyć do osiągnięcia kompromisów. Charakterystyczne, że pogląd taki jest wśród ankietowanych tym częstszy, im większe ich zainteresowanie polityką, natomiast słabsze zainteresowanie polityką wyraźnie sprzyja głoszeniu opinii, że Polska powinna przede wszystkim twardo bronić swoich interesów.

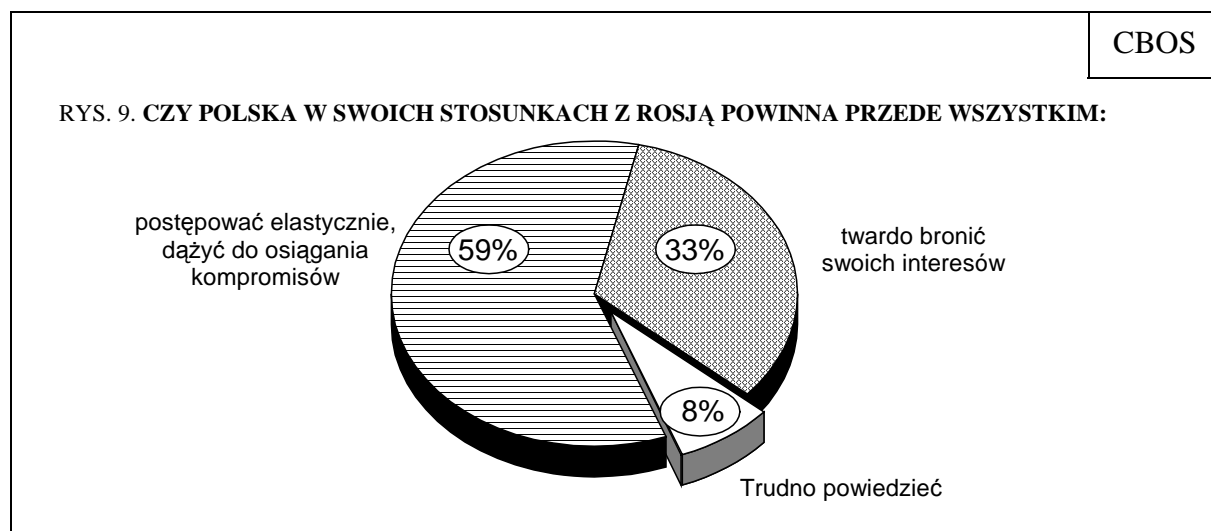

Tabela 6

Zainteresowanie polityką	W swoich stosunkach z Rosją Polska powinna przede wszystkim:		
	twardo bronić swoich interesów	postępować elastycznie, dążyć do osiągnięcia kompromisów	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Duże lub bardzo duże	27	73	0
Średnie	34	63	3
Małe	40	51	9
Brak zainteresowania	29	39	32

Także w tej sprawie rolnicy i badani prowadzący samodzielną działalność gospodarczą nieco różnią się poglądami od pozostałych grup - stosunkowo częściej są zwolennikami postępowania elastycznego. Wyraźniejsze zróżnicowanie postaw związane jest z poglądami politycznymi - za „twardym” stanowiskiem opowiada się 42% badanych o poglądach prawicowych, a tylko 26% - o orientacji lewicowej.

Tabela 7

Czy możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między Polską a Rosją?	W stosunkach z Rosją Polska powinna przede wszystkim:		
	twardo bronić swoich interesów	postępować elastycznie, dążyć do osiągnięcia kompromisów	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Możliwe	28	68	4
Niemożliwe	51	46	3
Trudno powiedzieć	28	29	43

Jest zrozumiałe, że poglądy na sposób postępowania, jaki powinna przyjąć Polska w stosunkach z Rosją, są silnie związane z przekonaniem o możliwości ułożenia tych stosunków na zasadzie przyjaźni i partnerstwa. Warto jednak zauważyć, że także ci, których zdaniem partnerskie stosunki z Rosją nie są możliwe, niemal równie często optują za przyjmowaniem postawy „twardej”, jak i elastycznej.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

Tabela 1. Niedawno Rosja zamknęła swoją granicę dla pochodzącego z Polski mięsa i jego przetworów, a także owoców i warzyw, tłumacząc to tym, że polscy eksporterzy zbyt często przedstawiali fałszywe dokumenty dotyczące jakości i kontroli sanitarnej tych towarów. Polska nie zaprzecza, że takie przypadki miały miejsce. Czy, Pana(i) zdaniem, postępowanie władz rosyjskich jest przede wszystkim: 1 - zrozumiałą i usprawiedliwioną ochroną swojego rynku wewnętrznego i konsumentów; 2 - działaniem o charakterze politycznym, skierowanym przeciwko Polsce

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	73	12	1015
Płeć				
Mężczyźni	16	78	7	486
Kobiety	15	69	16	529
Wiek				
18-24 lat	19	76	5	158
25-34	14	76	10	190
35-44	17	73	10	173
45-54	15	75	10	219
55-64	13	75	12	117
65 lat i więcej	14	63	24	158
Miejsce zamieszkania				
Wieś	14	70	16	371
Miasto do 20 tys.	15	72	12	130
20-100 tys.	18	73	9	199
101-500 tys.	20	70	10	193
501 tys.i więcej mieszk.	7	89	4	121
Wykształcenie				
Podstawowe	14	67	19	283
Zasadnicze zawodowe	21	71	9	265
Średnie	13	77	10	354
Wyższe	12	82	6	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	7	87	6	67
Prac.umysł.niż.szczebła	13	80	7	107
Pracownicy fiz.- umysł.	21	75	5	76
Robotnicy wykwalifikowani	16	78	6	76
Robotnicy niewykwalifik.	23	67	9	44
Rolnicy	12	77	11	54
Pracujący na własny rach.	16	70	14	36
Bierni zawodowo				
Renciści	12	67	22	97
Emeryci	13	69	18	199
Uczniowie i studenci	10	83	7	88
Bezrobotni	23	64	12	119
Gospodynie domowe i inni	22	67	12	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	17	76	7	144
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	15	84	1	81
sekt. pryw. poza rolnict.	14	78	8	176
prywatnym gosp. rolnym	17	71	11	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	16	76	9	150
301-500	19	68	12	161
501-900	14	76	11	216
901-1200	16	78	5	74
Powyżej 1200 zł	2	90	8	57
Ocena własnych war. mater.				
Złe	16	73	11	288
Średnie	15	71	14	445
Dobre	16	76	8	282
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	22	59	19	77
Raz w tygodniu	14	76	11	499
1-2 razy w miesiącu	15	75	10	152
Kilka razy w roku	17	72	11	197
W ogóle nie uczestniczy	17	69	14	91
Poglądy polityczne				
Lewica	23	71	5	139
Centrum	18	75	8	329
Prawica	12	82	6	306
Trudno powiedzieć	11	61	28	240

Tabela 2. Niemcy i Rosja zdecydowały o budowie gazociągu po dnie Bałtyku, aby przesyłać rosyjski gaz bezpośrednio do Niemiec z ominięciem terytorium Polski. Czy decyzja ta, Pana(i) zdaniem: 1 - wynika przede wszystkim ze względów ekonomicznych - dla Niemiec i Rosji korzystne jest zbudowanie gazociągu łączącego bezpośrednio te dwa kraje; 2 - wynika przede wszystkim ze względów politycznych i ma na celu osłabienie pozycji Polski

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	70	16	1014
Płeć				
Mężczyźni	18	74	8	486
Kobiety	10	67	23	529
Wiek				
18-24 lat	20	69	10	158
25-34	17	66	17	190
35-44	15	69	16	173
45-54	12	75	13	219
55-64	12	76	11	117
65 lat i więcej	6	67	26	157
Miejsce zamieszkania				
Wieś	12	67	20	370
Miasto do 20 tys.	14	73	13	130
20-100 tys.	16	72	11	199
101-500 tys.	17	69	14	193
501 tys. i więcej mieszk.	11	76	14	121
Wykształcenie				
Podstawowe	8	68	24	282
Zasadnicze zawodowe	16	70	13	265
Średnie	15	72	13	354
Wyższe	19	70	11	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	23	64	13	67
Prac.umysł.niż.szczebła	15	77	9	107
Pracownicy fiz.- umysł.	18	64	18	76
Robotnicy wykwalifikowani	20	66	14	76
Robotnicy niewykwalifik.	19	61	20	44
Rolnicy	5	80	15	54
Pracujący na własny rach.	13	73	14	36
Bierni zawodowo				
Renciści	11	63	25	97
Emeryci	8	74	19	198
Uczniowie i studenci	15	77	9	88
Bezrobotni	15	69	16	119
Gospodynie domowe i inni	18	69	13	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	17	70	12	144
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	18	71	10	81
sekt. pryw. poza rolnict.	18	68	14	176
prywatnym gosp. rolnym	9	74	17	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	11	72	17	150
301-500	17	70	13	160
501-900	11	75	14	216
901-1200	17	74	8	74
Powyżej 1200 zł	22	73	5	57
Ocena własnych war. mater.				
Złe	10	74	15	287
Średnie	15	67	18	445
Dobre	16	72	12	282
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	11	69	20	77
Raz w tygodniu	10	75	15	499
1-2 razy w miesiącu	21	62	17	151
Kilka razy w roku	19	65	16	197
W ogóle nie uczestniczy	16	69	14	91
Poglądy polityczne				
Lewica	18	72	11	139
Centrum	14	73	13	328
Prawica	15	77	8	306
Trudno powiedzieć	10	57	33	240

Tabela 3. Która strona ponosi większą odpowiedzialność za taki stan stosunków polsko-rosyjskich? 1 - Przede wszystkim Rosja; 2 - Obydwie strony w równym stopniu; 3 - Przede wszystkim Polska

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	44	9	3	522
Płeć					
Mężczyźni	42	44	11	3	287
Kobiety	47	43	6	3	236
Wiek					
18-24 lat	46	44	3	6	81
25-34	44	45	9	2	93
35-44	45	42	9	4	95
45-54	34	52	10	4	112
55-64	46	40	12	1	62
65 lat i więcej	55	34	9	1	79
Miejsce zamieszkania					
Wieś	43	43	10	5	169
Miasto do 20 tys.	48	39	6	7	62
20-100 tys.	48	41	9	2	107
101-500 tys.	41	43	13	3	100
501 tys. i więcej mieszk.	45	53	3	0	85
Wykształcenie					
Podstawowe	53	34	7	7	110
Zasadnicze zawodowe	36	48	13	3	131
Średnie	43	45	9	3	196
Wyższe	49	46	5	0	86
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	41	54	4	0	44
Prac. umysł. niż. szczebla	44	51	2	3	74
Pracownicy fiz.- umysł.	25	62	10	3	31
Robotnicy wykwalifikowani	39	48	9	3	42
Robotnicy niewykwalifik.	48	26	21	5	19
Rolnicy	32	46	16	7	26
Pracujący na własny rach.	57	33	10	0	24
Bierni zawodowo					
Renciści	38	43	17	2	39
Emeryci	51	36	12	1	105
Uczniowie i studenci	46	41	4	9	59
Bezrobotni	50	38	4	8	42
Gospodynie domowe i inni	49	46	5	0	18
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	47	43	6	4	86
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	27	62	11	0	52
sekt. pryw. poza rolnict.	45	46	7	2	98
prywatnym gosp. rolnym	31	47	16	7	26
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	46	44	8	1	64
301-500	56	31	13	1	76
501-900	47	42	11	1	118
901-1200	40	48	10	2	44
Powyżej 1200 zł	38	52	8	2	49
Ocena własnych war. mater.					
Złe	48	40	9	3	150
Średnie	41	45	10	4	218
Dobre	46	46	5	3	154
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	48	52	0	0	29
Raz w tygodniu	46	40	9	5	247
1-2 razy w miesiącu	40	51	8	2	81
Kilka razy w roku	43	47	8	2	107
W ogóle nie uczestniczy	45	38	15	2	58
Poglądy polityczne					
Lewica	32	48	18	2	83
Centrum	37	51	9	3	166
Prawica	55	41	3	1	183
Trudno powiedzieć	48	31	10	10	89

Tabela 4. Czy uważa Pan(i), że w najbliższym czasie stosunki polsko-rosyjskie:
(%)

	poprawia się	pozostana bez zmian	pogorsza się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	42	18	14	1018
Płeć					
Mężczyźni	32	43	16	9	486
Kobiety	21	40	20	19	532
Wiek					
18-24 lat	17	48	27	8	158
25-34	27	42	16	15	190
35-44	22	46	21	12	173
45-54	32	40	14	14	219
55-64	33	39	14	14	118
65 lat i więcej	26	35	15	23	160
Miejsce zamieszkania					
Wieś	30	37	15	18	372
Miasto do 20 tys.	27	44	15	14	130
20-100 tys.	24	42	23	11	199
101-500 tys.	24	47	17	12	194
501 tys. i więcej mieszk.	22	45	23	10	122
Wykształcenie					
Podstawowe	28	34	16	21	285
Zasadnicze zawodowe	30	42	14	14	265
Średnie	24	45	19	12	355
Wyższe	21	48	25	6	113
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	16	43	32	9	67
Prac. umysł. niż. szczebla	27	44	22	8	107
Pracownicy fiz.- umysł.	14	55	18	13	76
Robotnicy wykwalifikowani	32	44	15	9	76
Robotnicy niewykwalifik.	25	44	21	11	44
Rolnicy	33	32	17	17	54
Pracujący na własny rach.	34	33	16	17	36
Bierni zawodowo					
Renciści	23	43	10	22	98
Emeryci	32	36	13	19	201
Uczniowie i studenci	21	39	33	7	88
Bezrobotni	26	50	9	15	119
Gospodynie domowe i inni	30	33	19	18	53
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	23	44	24	10	144
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	21	51	22	7	81
sekt. pryw. poza rolnict.	27	45	18	10	176
prywatnym gosp. rolnym	35	31	18	16	60
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	28	43	18	10	150
301-500	23	48	16	13	162
501-900	30	41	19	10	216
901-1200	30	45	16	9	74
Powyżej 1200 zł	28	40	26	6	58
Ocena własnych war. mater.					
Złe	27	38	19	17	288
Średnie	28	42	14	16	446
Dobre	23	46	22	9	283
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	32	33	15	20	77
Raz w tygodniu	28	41	15	15	500
1-2 razy w miesiącu	20	48	21	11	152
Kilka razy w roku	26	46	17	11	198
W ogóle nie uczestniczy	19	32	31	16	91
Poglądy polityczne					
Lewica	20	47	25	8	139
Centrum	27	46	19	8	330
Prawica	30	42	16	12	306
Trudno powiedzieć	23	33	14	29	242

Tabela 5. Czy Polska w swoich stosunkach z Rosją powinna przede wszystkim:
1 - twardo bronić swoich interesów; 2 - postępować elastycznie,
dążyć do osiągnięcia kompromisów

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	33	59	8	1018
Płeć				
Mężczyźni	34	62	4	486
Kobiety	33	55	12	532
Wiek				
18-24 lat	34	64	2	158
25-34	36	60	4	190
35-44	35	57	8	173
45-54	32	61	7	219
55-64	29	66	5	118
65 lat i więcej	33	46	21	160
Miejsce zamieszkania				
Wieś	33	55	12	372
Miasto do 20 tys.	32	61	7	130
20-100 tys.	39	59	2	199
101-500 tys.	33	58	9	194
501 tys.i więcej mieszk.	29	68	3	122
Wykształcenie				
Podstawowe	35	45	20	285
Zasadnicze zawodowe	36	59	4	265
Średnie	30	66	4	355
Wyższe	32	68	0	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	36	63	1	67
Prac.umysł.niż.szczebła	24	74	2	107
Pracownicy fiz.- umysł.	31	63	6	76
Robotnicy wykwalifikowani	43	54	3	76
Robotnicy niewykwalifik.	46	51	3	44
Rolnicy	22	74	5	54
Pracujący na własny rach.	23	69	7	36
Bierni zawodowo				
Renciści	36	48	16	98
Emeryci	30	56	14	201
Uczniowie i studenci	35	62	3	88
Bezrobotni	39	51	10	119
Gospodynie domowe i inni	40	49	10	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	36	61	3	144
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	22	77	1	81
sekt. pryw. poza rolnict.	36	60	4	176
prywatnym gosp. rolnym	27	68	5	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	40	54	5	150
301-500	32	60	8	162
501-900	36	57	7	216
901-1200	33	62	5	74
Powyżej 1200 zł	22	74	4	58
Ocena własnych war. mater.				
Złe	39	51	10	288
Średnie	30	60	10	446
Dobre	32	65	3	283
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	39	55	6	77
Raz w tygodniu	34	58	8	500
1-2 razy w miesiącu	30	65	5	152
Kilka razy w roku	33	59	8	198
W ogóle nie uczestniczy	32	56	12	91
Poglądy polityczne				
Lewica	26	69	5	139
Centrum	31	65	4	330
Prawica	42	57	1	306
Trudno powiedzieć	30	46	23	242